NHS SCOTLAND

English	Pashto- پښتو
Health care for asylum seekers and refugees in Scotland	**په سکاټلند کی د پناه غوښتونکو او مهاجرو لپاره روغتیایی پالنه**
In Scotland, most health care is provided by the National Health Service (NHS). Everyone who lives legally in Scotland has a right to some NHS care, no matter what nationality they are. If you are an asylum seeker or a refugee living in Scotland, this factsheet tells you how you can get health care from the NHS while you are here.	په سکاټلند کی ، زیاتره د روغتیایی چارو پالنه National Health Service (NHS) له خوا وړاندی کیږی. هر څوک چی په قانونی توګه په سکاټلند کی اوسیږی،پرته له دی چی د کوم ملت وی د (NHS) د ځینو خدمتونو داستفادی حق لری. که تاسو په سکاټلند کی یو پناه غوښتونکی یا ریفوجی یاست،دا پاڼه تاسوته لاربښونه کوی چه تاسو څنګه کولاشی دلته **NHS** څخه روغتیایی خدمتونه ترلاسه کړی.

I am seeking asylum. Can I get health care from the NHS in Scotland?
• You can get health care from the NHS if:
    o your application for asylum is being considered, or
    o you have been refused asylum and you are appealing against the decision.
	زه یو پناه غوښتونکی یم. آیا ګولای شم په سکاټلند کی د NHS څخه مرسته ترلاسه کړم؟
	• تاسو کولای شی چی د NHS روغتیاي ګټه واخلی که:
	    o ستاسو د پناه غوښتنه د څیړنی لاندی وی، یا
	    o تاسوته د پناه غوښتنه رد شوی وی او تاسو د دی پریکړی په خلاف دعوه کوي.

I have been granted asylum. Can I get health care from the NHS?

- You will continue to get health care from the NHS if you have been:
    - given the right to stay in the UK as a refugee
    - granted humanitarian protection, or
    - granted discretionary leave.

ماته پناه راکړشویده. کولای شم د NHS څخه روغتیایی خدمتونه تر لاسه کړم؟

- تاسو کولای شی د NHS خدمتونه تر لاسه کړی که :
    - تاسو ته حق درکړ شویدی چی د رریفیوجی په توګه پاتی شی
    - که د بشری محافظت له مخی ، یا
    - د اوسیدو اجازه درکړ شویده.

I have been refused asylum. Can I get health care from the NHS in Scotland?

- If you have been refused asylum, and any appeals against the decision have also failed, you can still get health care from the NHS while you are in Scotland.

زما د پناه غوښتنی درخواست رد شویدی. کولای شم په سکاټلند کی روغتیایی خدمتونه د NHS څخه ترلاسه کړم؟

- که ستاسو دپناه غوښتنی درخواست رد شویدی اود دی پریکړی په خلاف ستاسو دعوی هم ناکامه شویده،تاسو بیاهم کولای شی چی د تر هغه چی په سکاټلند کی یاست د NHS څخه روغتیایی خدمتونه تر لاسه کړی.

What do I need to do to get health care from the NHS?

- You need to find a family doctor as soon as possible after you arrive in Scotland, and ask them to register you as an NHS patient. You will not have to pay for this.

- In Scotland, family doctors are often called General Practitioners or GPs. They work in GP surgeries, practices or health centres.
- The GP will decide if you can register as an NHS patient and if you can get NHS treatment free.
- The GP will help you look after all your health needs. They will decide if you need to see another health professional – for example a hospital doctor, or someone in mental health or maternity services. If you do, the GP will make the appointment for you.

ماته څه پکاردی چی د NHS څخه روغتیایی خدمتونه ترلاسه کړم ؟

- تاسو ته پکار دی چی ژیرتر ژره یو فامیلی ډاکتر پیدا کړی، کله چی تاسو سکاټلند ته ورسیدی، NHS ته راغلاست، هغوی ته ووایاست چی تاسو د ناروغ په توګه راجستر کړی. تاسو ددی کار لپاره پیسی نه ورکوی.

- په سکاټلند کی فامیلی ډاکټرته GP یا هم General Practitioner وایی. دوی په GP کی او یا هم په روغتیایی مرکزونو کی کارکوی.
- GPیا فامیلی ډاکټربه تصمیم نیسی چی آیا تاسودNHS د ناروغ په توګه راجستر او یا دNHS د روغتیاپالنی وړیا مرسته واخلی.
- دوی به دا فیصله کوی که تا سوته پکاروی چی کم بل د روغتیا متخصص ووینی. د مثال په توګه د روغتون ډاکتر او یا هم کوم څوک چی د عقلی روغتیا په څانګه کی کا ر کوی، یا هم په زیږنتونیزو خدماتو کی او که ستاسو پکار وی، GP به درته وخت واخلی .

• If you are getting support from the UK Border Agency, they may ask you to register with a particular GP surgery. • If you are not getting support from the UK Border Agency, Scottish Refugee Council may be able to help you find a GP surgery and make an appointment for you to register. See page 7 for how to contact Scottish Refugee Council. • You can also phone the NHS inform Helpline on 0800 22 44 88 or look on the internet (www.nhs24.com) to find a GP surgery. The NHS helpline can provide an interpreting service. • When you have found a GP surgery, contact them and make an appointment to register as an NHS patient. • If you need an interpreter, ask the GP surgery to arrange this for you. When you make an appointment, tell them what language you prefer to use.	• که تاسو د بریتانیه دسرحدونو ده ایجنسی (UK Border Agency) څخه مرسته اخلی دوی به کیدای شی ووایی چی د کمی خاصی معاینه خانی GP سره راجستر شی • که تاسو د بریتانیه د سرحدونو ایجنسی (UK Border Agency) څخه مرسته نه اخلی د سکاټلند د ریفیوجی شورا (Scottish Refugee Council) کیدای شی ستاسوسده مرسته و کړی ، معاینه خانه در ته پیدا کړی،او وخت درته واخلی ترڅو د GP سره راجستر شی. د سکاټلنډ د ریفیوجی شورا سره د اړیکو لپاره 7 مخ وګوري . • تا سو کولای شی NHS inform Helplineته په 88 44 22 0800 په دی شمیره ټیلیفون وکړی یا هم په انټرنټ کی په (www.nhs24.com) وګوری،تر څو یوه معاینه خانه پیدا کړی. د NHS مرسته لیک د ترجمانی خدمتونه برابرولای شی. • کله مو چی GP معاینه خانه پیدا کړه، نو ورسره اړیکه ټینګه کړی او وخت واخلی، تر څو چی د NHS د ناروغ په توګه ځان راجستر کړی. • که ستاسو ترجمان پکاروی نو GP ته وویاست چی ستاسو لپاره ترجمان برابر کړی. کله چی وخت اخلی، نو ورته وواياست چی تاسی ته بهتره ده چی کمه ژبه استعمال کړی.

What happens when I register as an NHS patient?

- When you go to the GP surgery, the staff will ask you for some personal information – for example, your name, address and date of birth.
- The staff will ask to see some documents to help them decide if you can register as an NHS patient. If you need hospital care, staff at the hospital will also ask to see these documents.
  - **If you are seeking asylum**, NHS staff may ask you to show:
    - your Application Registration Card (ARC) – you may have been given this card at your asylum screening interview, or
    - documents from the UK Border Agency saying that you have applied for asylum.
  - **If you are a refugee**, they may ask you to show:
    - your passport
    - your travel document, or
    - a letter from the Home Office that says you are allowed to stay in the United Kingdom.
- If you don't have the documents they ask for, staff at the GP surgery won't be able to register you as an NHS patient.

کله چی زه د NHS د ناروغ په توګه راجستر شوم، څه به کیږی؟

- کله چی تاسو وGP معاینه خانه ته ولاړشی،کارمندان به درنه څه شخصی معلوماتو لکه -نوم ، ادرس او د زیږیدود نیټی پوښتنه وکړی.
- کارمندان به له تاسو نه یو څه اسناد وغواړی،تر څو د هغوی سره مرسته وکړی د ناروغ په توګه راجستر شئ. او که ستاسو NHS که هغوی دا وټاکی چی تاسو کولای شی د روغتون تداوی پکار وی، د روغتون کارمندان به وغواړی چی دا اسناد هم و ګوری.
  - **که تاسو پناه غواړی**، د NHS کارمندان تاسو ته ووایی چی ښکاره کړی:
    - ستاسو د راجستری کارد Application Registration Card (ARC). کم چی تاسو ته د پناه غوښتنی د مصاحبی پر وخت درکړ شویدی.
    - د بریتانیی د سرحدونو ایجنسی UK Border Agency اسناد کوم چی ستا سو د پناه غوښتنی لپاره دی
  - **که تاسی ریفیوجی یاست**، دوی به درته ووایی چی ښکاره کړی:
    - ستاسو پاسپورټ.
    - ستاسو سفری اسناد.
    - د بریتانیی د کورنیو چارو وزارت یا Home Office نه لیک کوم چی وایی چی تاسو په بریتانیی کی د پاته کیدو حق لری.
- که تاسو دا اسناد نه لری چی کوم دوی غوښتی، د GP کارمندان نشی کولای چی تاسو د NHS د ناروغ په توګه راجستر کړی.

When I am registered as an NHS patient, is all health care free?

If you are a refugee

- **A lot of your health care will be free**. But you may need to pay for some things – for example, some dental treatment.
- For more information about help with health costs, see the leaflet 'A quick guide to help with health costs' (HCS2). This leaflet tells you if you can get free treatment or help with the costs. It is available from citizens advice bureaux and Jobcentre Plus offices. You can also find it on the internet (www.scotland.gov.uk/healthcosts).

If you are seeking asylum and you get asylum support from the UK Border Agency

- UK Border Agency will give you an HC2 certificate. This shows you don't need to pay for your health care.

If you are seeking asylum and you don't get asylum support from the UK Border Agency or if you have been refused asylum

- You will need to fill in an HC1 form to apply for an HC2 certificate. This shows you don't need to pay for your health care.
  - You can get an HC1 form from a Jobcentre Plus office, an NHS hospital, or by phoning 0845 850 1166.
  - Scottish Refugee Council may also be able to help you with this. See page 7 for how to contact Scottish Refugee Council.

کله چې زه دNHS ناروغ په توګه راجستر شوم ، آیا ټولی روغتیایی مرستی وړیا دی؟

که تاسو ریفیوجی یاست

- **تر ډیره حده به ستاسو روغتایی مرستی وړیا وی**،خو کیدای شی د ځینو شیانو لپاره بیعه(پیسی) ورکړی ـ د مثال په توګه، د غاښونو د تداوی لپاره
- د زیاتو معلوماتو لپاره د روغتیایی لګښت سره د مرستی لپاره 'A quick guide to help with health costs' (HCS2) دا پاڼه وګوری دا پاڼه تاسو ته وایی چی چیری تاسی وړیا تداوی کوالای شی او که یا د لګښت سره مرسته. یا د ښاریانو د مشوری شعبه citizens advice bureaux کی، اویاد Jobcentre Plus په دفتر کی او یا هم په انټرنیټ کی دا پته وګوری (www.scotland.gov.uk/healthcosts)

که تاسو پناه غواړی او د پناهنده‌ګی مرسته اخلي د برطانیه د سرحدونو ایجنسی یا UK Border Agency څخه.

- د بریتانیی د سرحدونو ایجنسی UK Border Agency تاسو ته HC2 سند درکړی. دا ښکاره کوی چی تاسو دی ته اړ نه یاست چی د روغتیا پالنی د پاره بیعه ورکړي.

او که تا سو پناه غواړی او د پناهندګی مرسته نه اخلي د برتانیا دسرحدونوایجنسی یا UK Border Agency څخه اویا **پناه غوښتنی درخواست رد شویدی**

- تاسو ته پکار ده چی د د روغتیایی مرستو دلګښت سره د مرستی د غو.ښتنی لپاره HC1 فورمه ډکه کړی چه HC2 سند درکړی شی ،کوم چی ښایی تاسی دی ته اړنه یاست چی د روغتیایی مرستو لپاره بیعه ورکړی..
  - تاسو کولای شی چی د روغتون، د NHS د دفتر نه اویا د Jobcentre Plus نه د HC1 فورمه واخلی. او یا هم په 0845 850 1166 شمیره په اړیکی نیولو سره.
  - د Scottish Refugee Council هم کولای شی ستاسو سره مرسته وکړي. د سکاټلند د ریفیوجی ځانګی سره د اړیکی لپاره 7 پاڼه وګوری.

Can my family get health care from the NHS?

- **If you are registered as an NHS patient, your husband, wife or civil partner, and any of your children who live in Scotland with you, can also get health care from the NHS**. The children must be aged under 16, or under 19 and in full-time education.

  Staff at the GP surgery will ask you to complete a form for your husband, wife or civil partner and for any children. You may need to show your marriage or civil partnership certificate, and birth certificates for your children.

- **Any other members of your family** may be able to get health care from the NHS, but they will need to prove that they have their own right to NHS care.

کولای شی زما د کورنۍ غړی NHS څخه روغتیایی مرسته ترلاسه کړی؟

- **که تاسی د ناروغ په توګه راجستر اوسی، ستاسو میره، میرمن او هر اولاد لپاره چی ستاسی سره په سکاتلند کی اوسیږی، کولای شی د NHSڅخه روغتیایی مرسته ترلاسه کړی.**
  اولادونه باید تر ۱۶کلن لاندی او یا تر۱۹کلنۍ پوری اوپه پوره زده کړه کی وی.
  د GP کارکوونکی به له تاسو څخه وغواړی چی میره، میرمنی او هر اولاد لپاره یوه فورمه ډکه کړئ. تاسوته شاید په کار شی چی د واده نکاح خط او د اولادونو تذ کری وښیاست.

- **ستاسو دکورنۍ هر بل غړی** کولای شی د **NHS** روغتیایی مرستو څخه برخه من شی، خو لازمه ده چی دوی دا وښایی چی د دوی هر یو د دی حق لری.

What happens if I am not registered as an NHS patient?

- If you are not registered as an NHS patient, you can still get some health care from the NHS.

Services that are free for everyone include:

- emergency care in a hospital (in the accident and emergency department , casualty department or minor injury unit)
- emergency care at a GP surgery
- emergency transport in an ambulance
- sexual health services
- treatment for some infectious diseases and sexually transmitted infections.

که زه د NHS دناروغ په شان راجستر نه شم، نوبیا به څه وشی؟

- که تاسی دNHS د ناروغ په شان راجستر هم و نه اوسئ بیا هم کولای شی د NHS خدمتونه ترلاسه کړی.

هغه خدمتونه چی د ټولو لپاره وړیا دي:

- په روغتون کی عاجلی مرستی(دعاجلو مرستوپه څانګه ، مرګ ژوبلې څانګه او یا لږ ژوبله ټولینیزه کی)
- په GP په معاینه خانی کی دعاجلو مرستو څارنه
- په امبولانس کی عاجل ترانسپورت
- جنسی روغتیایی خدمتونه
- دځینو مکروبی او جننسی ناروغیو درملنه

How can I find out more?

- **Phone Scottish Refugee Council** on 0800 085 6087 or look on the internet (www.scottishrefugeecouncil.org.uk).
- **Phone the UK Border Agency** on 0141 555 1200 or look on the internet (www.ukba.homeoffice.gov.uk).
- **Phone the NHS inform Helpline on 0800 22 44 88** (textphone 18001 0800 22 44 88) for information about health conditions and services. The helpline can provide an interpreting service.
- **Contact your local citizens advice bureau** for free confidential, impartial and independent advice about almost anything including NHS services and your rights. To find your nearest branch, look in your phone book or on Citizens Advice Scotland's website (www.cas.org.uk).

ځنګه کولای شم نور معلومات ترلاسه کړم؟

- د **Scottish Refugee Council** سره په 0800 085 6087 تیلیفونِي اړیکه ونیسی یا لاندی اینترنتی پاڼه (www.scottishrefugeecouncil.org.uk) وګورئ
- د **UK Border Agency** **په** 0141 555 1200 **شمیره تلفون او انټرنیت پاڼه** (www.ukba.homeoffice.gov.uk) **وګورئ.**
  د روغتیایی وړضعیت اوخدمتونوپه هکله د لا زیات معلوماتو لپاره د
- **NHS inform Helpline** **په** 0800 22 44 88 **شمیرهٔ اړیکه ټینګه کړی.**
  (textphone 18001 0800 22 44 88) کولای شی تاسوته د ترجماني خدمتونه په وړیا توګه وړاندی کړی.
- **citizens advice bureau** سره د NHS څخه دوړیا آزاد ، ورکړ، په اړه پند بې طرفه او بې منتو څه ناڅه په ګډون مرستی ترلاسه کولو لپاره په تماس کی شی.
  دخپلی نژدی څانګی د پیدا کولولپاره Citizens Advice Scotland (د ښاریانو د مشوری مرکز په سکاتلند کی) (www.cas.org.uk) پاڼه وګوري.

Other factsheets in this series

- Health care for people coming to Scotland to work
- Health care for people coming to Scotland to study
- Health care in Scotland for former UK residents now working abroad
- Health care in Scotland for UK passport holders living abroad
- Health care for UK pensioners visiting Scotland

په دی برخو کی نوری پاڼی شته؟

Health care for people coming to Scotland to work
- روغتیایی مرستی د خلګو لپاره کوم چی سکاټلند ته د کار لپاره راځی

Health care for people coming to Scotland to study
- روغتیایی مرستی د خلګو لپاره کوم چی سکاټلند ته د زدکړه لپاره راځی

Health care in Scotland for former UK residents now working abroad
- په سکاټلند کی روغتیایی مرستی د برطانیه د پخوانیو ښاریانو لپاره کوم چی اوس په بهر کی کار کوی.

Health care in Scotland for UK passport holders living abroad
- په سکاټلند کی روغتیایی مرستی د برطانوی پاسپورټ لرونکو لپاره کوم چی په بهر کی اوسیږی.

Health care for UK pensioners visiting Scotland

- Health care in Scotland for holidaymakers from overseas.

You can get these factsheets in another language or format from:

- anywhere you get NHS care
- www.nhsinform.co.uk
- www.hris.org.uk
- the NHS inform Helpline on 0800 22 44 88 (textphone 18001 0800 22 44 88)

- روغتیایی مرستی د برطانوی تقاوتیانو لپاره کوم چی د سکاټلند نه لیدنه کوی.
Health care in Scotland for holidaymakers from overseas.
- په سکاټلند کی روغتیایی مرستی د بهرنی سیلانیانو لپاره.

تاسو دا پاڼی په بله ژبه کی تر لاسه کولای شی له:

- هر هغه ځایه چی NHS مرسته ورکوی
- www.nhsinform.co.uk
- www.hris.org.uk
- او په لاندینی تیلیفون او ټیکستفون: د NHS inform Helpline د مرستی تیلیفون شمیره 88 44 22 0800 او د 88 44 22 0800 18001 ټیکستفون

Feeling unwell?

- **Go to a pharmacy** and ask for advice. To find your nearest pharmacy, phone the NHS inform Helpline on 0800 22 44 88 or look on the internet (www.nhs24.com).
- **Visit the NHS 24 website** at www.nhs24.com for health information and advice.
- **Contact the GP surgery** where you are registered. If you need an interpreter, ask the GP surgery to arrange this for you.
- **Phone NHS 24 on 08454 24 24 24** or look on the internet (www.nhs24.com) if the GP surgery where you are registered is closed, or if you are not yet registered as an NHS patient. NHS 24 can provide an interpreting service.

In an emergency (if your condition is very serious), phone 999 and ask for an ambulance.

د ناجوړی احساس کوي؟

- **درملتون ته لاړ شی** او د روغتیا یی معلوماتو او مشورو لپاره، او مشوره وغواړی. د نیږدی درملتون لټولو لپاره، د NHS inform Helpline د مرستی لیکی ته په 88 44 22 0800 شمیره ټیلیفون وکړی
- **د NHS 24 انټرنیتی پاڼه وګوری.** (www.nhs24.com)
- **د GP یا کورنی ډاکټر سره اړیکی ونیسی** چیرته چی تاسو راجستر یاست. د که مو ژباړونکی پکار وی نو GP ته ووایاست چی دا درته برابر کړی.
- **NHS 24** ته په **0845 24 24 24** شمیره ټیلیفون وکړی او یا په انټرنیت کی دا پته وګوری. (www.nhs24.com) که چیرته هغه GP ترلی ده تاسو د ناروغ په توګه راجستر یاست او یا تاسو هیڅ راجستر نه یاست، NHS 24 دژباړنی خدمتونو وړاندی کولای شی.

په ګړندی حالاتو کی 999 ته ټیلیفون وکړی او (که ستاسو حالت ډیر خراب وی)، نو امبولانس وغواړی.

We have tried our best to make sure that the information in this factsheet is correct. However, the factsheet is for guidance only so you should not rely on it as a complete statement of the law. If you are thinking about taking legal action, you should contact a solicitor, a citizens advice bureau or any other advice agency.	مونږ د خپلی وسی ترانداز‌ی زیار ویست چی د دی پاڼی معلومات سم وی.خو بیا هم ، دا پاڼه صرف د لارښونی لپاره ده، د دی کبله نو تاسو باید دی ته د قانونی اعلامیی په نظر و نه ګوري. که تاسو فکر کوی چی قانونی چلند وکړی، تاسو باید د وکیل، د ښاریانو د مشوری (citizens advice bureau) ، څانګی او یا هم کوم بل مشورتی ایجنسی سره اړیکه ټینګه کړی
Email ask@hris.org.uk to ask for this information in another language or format.	که دا معلومات په کومی بلی ژبه کی غواړی نو په دی پته بریښنالیک ولیږي ask@hris.org.uk
Produced by Health Rights Information Scotland, a project of Consumer Focus Scotland, for the Scottish Government Health Directorates. Version 4 - Produced in October 2011 - Revision date October 2012	د Health Rights Information Scotland د Consumer Focus Scotland د پروژی لخوا Scottish Government Health Directorates لپاره چاپ شویده. څلورمه پاڼه، د چاپ نیټه د اکتوبر میاشت ۲۰۱۱ کال ، د بیا کتنی نیټه د اکتوبر میاشت ۲۰۱۲ کال

Consumer Focus Scotland — The Scottish Government — Plain Language Commission Clear English Standard Winning Document